

ARBETSSÖKANDE &
ARBETSGIVARE

Omställningskydd

www.mol.fi

Arbets- och näringsbyrån

Verksamhetsmodell för sysselsättning och omställningsskydd

Genom verksamhetsmodellen för sysselsättning och omställningsskydd förbättras arbetstagarnas ställning i situationer där de riskerar att bli uppsagda eller har blivit uppsagda av ekonomiska grunder eller produktionsgrunder.

Verksamhetsmodellen för omställningsskydd har utvidgats till att allt bättre även omfatta visstidsanställda och dem som permitterats för 180 dagar eller varit permitterade.

Verksamhetsmodellen effektiviserar samarbetet mellan arbetstagare, arbetsgivare och arbets- och näringsbyråer (TE-byråer).

Verksamhetsmodellen för omställningsskydd innefattar

- avlönad ledighet för uppsagda för att de ska kunna söka nytt arbete
- under tiden för sysselsättningsfrämjande service förhöjd arbetslöshetsdagpenning, vilket innebär omställningsskyddets förtjänstdel i fråga om inkomstrelaterad dagpenning och omställningsskyddstillägg i fråga om grunddagpenning
- en sysselsättningsplan.

I fråga om verksamhetsmodellen för omställningsskydd har också arbetsgivarens skyldighet att meddela och förhandla utökats. TE-byrån verkställer omställningsskyddet genom sina effektiviserade tjänster.

Verksamhetsmodellen för omställningsskydd genomförs i samarbete mellan arbetsgivare, arbetstagare och TE-byrån.

Service nummer för omställningsskydd 010 19 4910

ARBETSSÖKANDE

Omställningsskyddet stödjer arbetssökande i situationer med uppsägningar

Verksamhetsmodellen för sysselsättning och omställningsskydd ökar arbetstagarens trygghet i situationer med uppsägningar och under långvariga permitteringar, ger stöd med jobbsökning och bidrar till att personen så fort som möjligt blir sysselsatt på nytt. Verksamhetsmodellen för omställningsskydd ökar möjligheterna att delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder samt förbättrar och upprätthåller arbetssökandens yrkeskompetens.

För att de som sagts upp av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker ska vara berättigade till omställningsskydd krävs

- registrering som arbetssökande vid TE-byrån
- minst tre års arbetshistoria hos en eller flera arbetsgivare.

För att de som varit anställda för viss tid ska vara berättigade till omställningsskydd krävs

- registrering som arbetssökande vid TE-byrån
- en eller flera visstidsanställningar hos samma arbetsgivare i minst tre år utan avbrott, eller visstidsanställningar i minst 36 månader under de senaste 42 månaderna **eller**
- arbetshistoria hos samma eller olika arbetsgivare på sammanlagt minst fem år under de sju åren som föregick upphörandet av anställningsförhål-

landet. I fråga om detta krav har inte orsakerna till varför tidigare anställningsförhållanden upphörde betydelse.

För att permitterade ska vara berättigade till omställningsskydd krävs

- registrering som arbetssökande vid TE-byrån
- permittering för minst 180 dagar samt minst tre års arbetshistoria **eller**
- en oavbruten permittering för 180 dagar och minst tre års arbetshistoria.

Arbetstagaren anses vara permitterad för minst 180 kalenderdagar också när permitteringen i meddelandet om permittering anges vara "tills vidare", om inte permitteringen uppskattas understiga 180 kalenderdagar.

Även de som själva säger upp sig efter att en permittering pågått utan avbrott i minst 200 dagar och som har tre års arbetshistoria är berättigade till omställningsskydd.

Sysselsättningsplan för dem som är berättigade till omställningsskydd

Sysselsättningsplanen syftar till att förbättra arbetstagarens möjligheter att snabbt bli sysselsatt på nytt, till exempel genom utbildning och arbetspraktik.

Sysselsättningsplanen utarbetas tillsammans med en tjänsteman på TE-byrån. Den innefattar en kartläggning över arbetssökandens situation samt en plan där det överenskoms om jobsökning på eget initiativ och stöd för sökandet av arbete samt om de tjänster av arbets- och näringsförvaltningen som främjar att arbetssökanden snabbt får ett nytt bestående arbete.

Under uppsägningstiden finns rätt till avlönad sysselsättningsledighet

Varje arbetstagare som sägs upp av produktionsmässiga eller ekonomiska orsaker har under uppsägningstiden rätt till avlönad ledighet. Sysselsättningsledigheten varar 5–20 arbetsdagar, vilket bestäms enligt anställningsförhållandets längd och uppsägningstiden.

Arbetstagare som är berättigade till omställningsskydd kan använda ledigheten till att utarbeta en sysselsättningsplan eller för de åtgärder som överenskommits i sysselsättningsplanen, såsom deltagande i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Uppsagda har rätt till avlönad ledighet också när de söker arbete på eget initiativ eller med hjälp av TE-byrån, går till en anställningsintervju eller deltar i omplaceringsträning.

Ledigheten får inte förorsaka arbetsgivaren betydande olägenhet och arbetstagaren ska alltid underrätta arbetsgivaren om ledigheten så tidigt som möjligt.

Den avlönade ledigheten gäller inte permitterade eller visstidsanställda. Rätt till sysselsättningsledighet finns inte heller när anställningsförhållandet upphör därför att arbetstagaren sägs upp på grund av arbetsgivarens konkurs eller död.

Omställningsskyddets förtjänstdel eller grunddagpenningens omställningsskyddstillägg höjer arbetslöshetsdagpenningen

Omställningsskyddets förtjänstdel eller grunddagpenningens omställningsskyddstillägg betalas till dem som omfattas av omställningsskyddet i form av en förhöjning av arbetslöshetsdagpenningen under tiden för deltagande i sysselsättningsfrämjande service, om tjänsten har överenskommits i den individuella sysselsättningsplanen.

Ytterligare
upplysningar fås
hos arbetslöshets-
kassorna och
Folkpensions-
anstalten.

ARBETSGIVARE

Arbetsgivaren har skyldighet att meddela och informera

Arbetsgivaren ska informera arbetstagare som blir uppsagda av ekonomiska orsaker och produktionsorsaker om de tjänster som TE-byrån erbjuder i uppsägnings-situationer. Arbetsgivaren ska se till att arbetstagaren får tillräcklig och korrekt information om omställningsskyddet och verksamhetsmodellen.

Arbetsgivaren ger information om

- att den som ska sägas upp har rätt till en sysselsättningsplan i enlighet med lagen om offentlig arbetskraftsservice **och**
- att det med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalas förhöjd arbetslöshetsdagpenning under tiden för sysselsättningsfrämjande service, dvs. omställningsskyddets förtjänstdel i fråga om inkomstrelaterad dagpenning och omställningsskyddstillägg i fråga om grunddagpenning.

Innan samarbetsförhandlingar inleds ger arbetsgivaren

- en skriftlig förhandlingsframställning till företrädaren för personalgruppen **och**
- en uppskattning om uppsägningarnas omfattning **och**
- tidtabellen för åtgärderna.

Uppgifterna lämnas också till TE-byrån.

Arbetsgivaren underrättar TE-byrån om permitteringen, ifall permitteringen gäller minst 10 personer.

Arbetsgivaren ska snarast möjligt underrätta TE-byrån om uppsägningar eller visstidsanställningar som gäller arbetstagare som omfattas av omställningsskyddet. Dessutom lämnar arbetsgivaren med arbetstagarens samtycke till TE-byrån uppgifter om arbetstagarens utbildning, arbetsuppgifter och arbetserfarenhet. På detta sätt påskyndas planeringen av åtgärder som främjar personens sysselsättning och utarbetandet av sysselsättningsplanen.

Arbetsgivaren ska utarbeta en sysselsättningsfrämjande handlingsplan

Enligt verksamhetsmodellen för omställningsskydd har arbetsgivaren intensifierad skyldighet att förhandla i situationer där arbetskraften minskas. Arbetsgivaren ska ge

Arbetsgivaren ska se till att det ges tillräcklig information om omställningsskyddet.

företrädarna för personalgruppen ett förslag till en sysselsättningsfrämjande handlingsplan, när samarbetsförfarandet inleds.

En handlingsplan ska alltid utarbetas, när hotet om uppsägning gäller minst tio arbetstagare.

I planen anges förutom förhandlingstider och förfaringsätt också hur de planerade arbetskraftstjänsterna ska användas och hur arbetsgivaren främjar arbetstagarens jobbsökning och utbildning. En slutlig handlingsplan utarbetas tillsammans med personalen som en del av samarbetsförfarandet.

I fråga om uppsägningar som gäller färre än tio anställda, ska arbetsgivaren i samarbetsförfarandet föreslå handlingsprinciper för att under uppsägningstiden dels

stödja arbetstagarna i att på eget initiativ söka sig till annat arbete eller utbildning, dels främja deras sysselsättning genom offentlig arbetskraftsservice.

I samband med samarbetsförfarande som gäller uppsägningar ska behövliga ändringar också göras i den personal- och utbildningsplan som avses i samarbetslagen. Avsikten är att reda ut om uppsägningarna och eventuella omorganiseringar av verksamheterna medför ändringar i uppgifterna och utbildningsbehoven hos de anställda som stannar kvar.

Arbetsgivare som inte har förhandlingsskyldighet enligt samarbetslagen, ska förutom grunderna och alternativen för uppsägningen också informera arbetstagaren om den arbetskraftsservice som TE-byrån ger.

TE-BYRÅN

Arbets- och näringsbyrån verkställer omställningsskyddet

TE-byråerna ger information om verksamhetsmodellen för sysselsättning och omställningsskydd samt ger råd och hjälper arbetsgivare och arbetstagare med att genomföra modellen. Vid TE-byrån arbetar utnämnda omställningsskyddsexperter som ansvarar för arbets- och näringsförvaltningens tjänster i situationer med omställningsskydd.

När arbetsgivaren har underrättat TE-byrån om att samarbetsförhandlingar inleds, kontaktar TE-byrån arbetsgivaren så snart som möjligt.

TE-byrån

- kartlägger tillsammans med arbetsgivaren och företrädarna för personalen möjligheterna med de offentliga tjänster som arbets- och näringsförvaltningen tillhandahåller i uppsägningssituationer
- ger vid behov hjälp med att utarbeta arbetsgivarens handlingsplan eller motsvarande handlingsprinciper **samt**
- avtalar om att tjänster erbjuds och om arrangemangen för tjänsterna.

Även personalminskningar där endast ett fåtal personer sägs upp av produktionsorsaker och ekonomiska orsaker omfattas av omställningsskyddet. Dessutom berörs visstidsanställda och permitterade

av omställningsskyddet, på det sätt som anges ovan.

Arbets- och näringsbyråerna erbjuder olika tjänster i situationer med omställningsskydd, bl.a.

- informationsmöten för arbetstagare
- jobbsökningstjänster
- arbetsförmedling
- arbetskraftspolitisk vuxenutbildning,
- arbetsprövning
- rådgivning som gäller företagande och stöd för nya företagare
- andra tjänster som utvecklar de yrkesmässiga färdigheterna.

Sysselsättningsplanen utarbetas på TE-byrån.

TE-byrån kan också genom rörlighetsunderstöd stödja arbetslösa arbetssökande och arbetssökande som hotas av arbetslöshet i processen för att få ett nytt arbete. Förmåner som ansöks hos

TE-byrån och betalas i form av rörlighetsunderstöd är ersättning för resekostnader och ersättning för flyttningskostnader.

Ersättning för resekostnader kan betalas till arbetslösa arbetssökande eller arbetssökande som riskerar att bli arbetslösa, när de övergår till arbete utanför sin pendlingsregion. Ersättning kan betalas för resa till anställningsintervju, förhandlingar om arbetsavtal och när arbetssökanden börjar ett nytt arbete.

Dessutom kan de som är berättigade till omställningsskydd få **ersättning för flyttningskostnader**, när de börjar ett nytt arbete utanför sin pendlingsregion. Flyttningsbidrag betalas för de kostnader som orsakas av att möbler och liknande flyttas till orten där det nya jobbet finns.

Arbetssökande som är berättigade till omställningsskydd kan få ersättning för flyttningskostnader, om

- det nya jobbet finns i Finland utanför arbetssökandens pendlingsregion
- arbetstiden på det nya jobbet är minst 18 timmar i veckan
- arbetet varar minst 6 månader
- bidraget har ansökts hos TE-byrån innan anställningsförhållandet börjar.

Centrala lagar som gäller omställningsskyddet

- Arbetsavtalslagen (55/2001)
- Lagen om samarbete inom företag (334/2007)
- Lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002)
- Lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002)

Lagarna finns på statens författningsdatabank Finlex på adressen www.finlex.fi.

Jobblinjens servicenummer

Personkunder

Anmälan som arbetssökande, lediga jobb, ändring av uppgifterna om jobbsökningen, TE-byråernas tjänster, vägledning för e-tjänster på webben.

010 19 4905

jobblinjen@te-byran.fi

Företags-, sammanslutnings- och arbetsgivarkunder

Anmäla ett ledigt jobb, TE-byråernas tjänster, vägledning för e-tjänster på webben, rådgivning om uppehållstillstånd.

010 19 4905

jobblinjen@te-byran.fi

Utbildningsrådgivning

010 19 4902

utbildningsradgivning@te-byran.fi

Rådgivning om omställningsskydd

010 19 4910

jobblinjen@te-byran.fi

Rådgivning om utkomstskydd för arbetslösa

010 19 4912

Samtalspriser:

Samtal till nummer som börjar med 010 19: från trådteléfono lokalnätssavgift; från mobiltelefon mobiltelefonavgift.

www.mol.fi

Folkpensionsanstalten
Arbetslöshetskassornas Samorganisation
Arbets- och näringsministeriet
Social- och hälsovårdsministeriet
AKAVA r.f.
Finlands Näringsliv EK
Kyrkans avtalsdelegation
Kommunala arbetsmarknadsverket
Finlands Fackförbunds
Centralorganisation FFC r.f.
Tjänstemanna-
centralorganisationen STTK r.f.
Statens arbetsmarknadsverk

www.fpa.fi
www.tyj.fi
www.tem.fi
www.stm.fi
www.akava.fi
www.ek.fi
www.kisv.fi
www.kommunarbetstgivarerna.fi

www.sak.fi

www.sttk.fi
www.vm.fi